

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Budapest a koldusok fővárosa*

Forrás:

Uj Nemzedék

Bn

1925. 6. 16.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

362.51

Hely

Idő

"1925"

Személy

Helyszám

Budapest a koldusok fővárosa

Huszonkétezer koldulási engedély van forgalomban Az álrokkantakat a kőbányai Rinkó Simi tanítja meg az idegsokkra

— Az Uj Nemzedék tudósítójától. —

Valaha, még a 15 esztendő előtti béke derűs éveiben Budapest hivatásos koldusai valóságos szakszervezetbe tömörültek, amelynek elnöke is volt, a patriarcha-kort megért Wenzl Franci bácsi személyében, akikre féllábát még Szolferinónál vitte el az ágyugolyó. Őt egyébként közönségesen kolduskirálynak is szokták nevezni abban az időben. Kaszlijában erős rendet tartott. Havonta egyszer összeült Wenzl Franci külső soroksári-úti házának udvarán a koldusparlament s ezen alapos vita tárgyává tették mindannyiszor a kari érdekeket. Ha pedig valamit sérelmeztek, sohasem voltak restek ahhoz, hogy erre illetékes körök figyelmét felhívják és nem egyszer megtörtént, hogy a koldusok tarka hada szabályos küldöttség formájában tisztelgett egyik vagy másik reszortminiszternél érdekeinek megvédése okából. Wenzl bácsi utolsó ténykedése az volt, hogy 1913-ban, amikor még az engedélyes koldusok száma nem haladta meg a fővárosban az ötezeret, memorandumban fordult a belügyminiszterhez és pályatársai ezreinek aláírásával ellátott emlékiratában azt sürgette a legilletékesebb helyen, hogy ne adjanak ki újabb koldulási engedélyeket. Hozzák be a numerus clausust. Mert ha ez így megy tovább is, osztogatják boldog-boldogtalannak a koldulási engedélyt, akkor maholnap váló-

ban koldussá lesz a koldus és nem tud majd megélni...

Azok a régi szép idők elmúltak. Azóta a koldusokra is rászakadt a mai nyomoruságos gazdasági viszonyok minden terhe, gondja, baja. Nem gyöngyélet már a koldusélet, mint volt hajdanában Wenzl bácsi idejében. A konkurencia is megnagyobbodott. A legutóbbi évek folyamán kiadott engedélyekkel együtt a koldulási engedélyek száma ma megközelíti a huszonkétezer darabot a fővárosban. A koldusoknak több mint fele nem békebeli. Hanem — és ez igen fájdalmas — a háboruban megrokkantak seregéből kerül ki. A belügyminisztérium és a főkapitányság illetékes osztályán rajon vonatkozóan ennél többet nem is tudtak mondani. Ellenben utbaigazítással láttak el és ahhoz utasítottak, aki ezidőszent a koldusok vezére, Hajduska Sándor, aki majd többet tud elmondani Budapest koldusvilágáról. Hát elmentünk hozzá. Felkerestük Rádai-utcai lakásán. Nem találtuk otthon. Felesége azt mondta, hogy férje most „a standon” áll. A stand pedig nem is esik messze a lakásuktól, mert a Kálvin-tér és az Üllői-ut sarkán van.

Óreg, torzonborz szakállas ember. Elnyűtt, színtvesztett fódott-fódott raglán rajta, még most is ebben a rettentő hőségben. Alázatosan,

görnyedten áll a „standon”, ócska, kifakult kalapja a kezében. Nem szól senkihez, nem kér senkitől semmit, csak könyörgően ránéz. Ez Hajduska Sándor. Megszólítom.

— Uram, majd csak nyolc óra után...

Érthető, hogy hivatalos óráit betartja. Hiszen neki minden perc esetleg veszteséget jelenthet. Némi kárpótlással mégis csak sikerült rávennem, hogy elcsaljam a sarokról egy negyedórás beszélgetésre.

— Megirhatja uram abba az ujságba, — kezdi Hajduska olyan bátran, mintha a koldulás mellett a nyilatkozás is mestersége volna — megirhatja, hogy már a koldulásnak sem olyan a sora, mint amilyen volt...

Elgondolkozik, mintha szavakat keresne.

— A konyikturát (nyilván konjunkturát akart mondani finomkodva), mi is megérezzük...

— Hát mennyit keres naponta? — faggatom.

Rám sem hederít, vagy csak ravaszságból nem akarja érteni a kérdést.

— Annyi a kódis kérem, — folytatja elkese-redetten — hogy már Dunát lehetne állítani e nélkül. Aztán egyre többen lesznek...

Maga elé néz. Elhallgat.

— Ez ma a konyiktura!... — tette hozzá kis vártatva rezignáltan.

— Még jól ment — idézget emlékeiből a koldusvezér — pár esztendeje is. Ha nem csur-rant, cseppent... Annyi megvót az ilyen szegény nyomorék kódisnak, mint amilyen én vagyok, hogy máról-holnapra megélhettünk... Ma a nyavalya törhet ki ezen a helyen, akkor sem tudok többet összehozni két külö-kenyér áránál... Annak pedig meg kellene lenni, mert hogy birnám tovább...

— Még az is hozzájárul, — folytatja tovább

— hogy a kódisok sem olyanok ma már, mint az én időmben. Szemtelenek. Meg el is isszák azt, amit keresnek... Ezért nincs is renoménk sem... Már ki adna annak, aki elíssa, meg elpucolja.

— Békében jobb volt? — kérdezem tőle.

— *Jobb bizony!* — erősítésképpen még a fejével is bólogat hozzá. — Volt nap, amikor tiz koronát is megkerestem...

— *Hát miért nem tett félre belőle?* — próbálkoztam meg egy oldalvágással.

Kissé zavarba jött. De kivágta magát:

— *Hiszen már föléltük a készet is. Elfogyott már minden kis pénzünk a nehéz idők alatt...*

— *Szoktak-e most is összejönni?*

— *Dehogy is kérem,* — legyint a kezével. Azelőtt igen. Megbeszéltünk mindent. Ha kellett, *proseccióztunk.* Most már nincs semmi összetartás. Kiki a maga útján megy és *leütné egyik a másikat egy darab kenyérért...*

— *Sok baj van talán az ujjakkal?*

— *Van is velük.* Különösen azokkal, akik nem is igazi rokkantok, hanem csak úgy rángatják magukat üzletből, mintha a nyavalya törné őket, *pedig frászt,* ott tanulták meg Kőbányán *Rinkó Siminél,* az oktatja őket *nehéz pénzért.* Annak jól megy...

Ezután a megdöbbenő leleplezés után, megint csak a tárgyra tértem:

— *Mennyit is keres maga naponta?*

Nehezen válaszolt.

— *Van úgy, hogy kevesebbet,* — himelt-há-molt az öreg — *van úgy, hogy többet.* Egyre-másra rámegeyek úgy *ötvenezer koronára...*

Egyszerre ideges lett. Talán azért, hogy az idő már lejárt, azért a tizezer koronaért, amit adtam neki, vagy pedig azért, hogy elárulta titkait, de a legvalószínűbb, hogy azért lett ideges, mert már *zárták a boltokat,* népesedett az utca s ilyenkor kezdődik csak a valódi üzlete a koldusnak egy-egy forgalmasabb „standon“.

Szóval látszott rajta, hogy már nincs kedve értekezni velem. Bucsuztunk. Hajduska Sándor görhesen, ványadtan indult a standjára, a Kálvin-tér sarkára. Szeme szögletéből megint olyan alázatosan és kérően nézett a járókelőkre, mint ahogy ez illik mesterségéhez.

Hullfak is a bankók kalapjába és Hajduska sóhajtvá vágta őket szaporán zsebre.

Ahogy én számoltam, azt hiszem, hogy föllentett az öreg, és nem áldozata a még mindig virágzó koldus „kornyikturának“....